

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 3098
Tarih : 17.07.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 17.07.2019
Sayı: -120.10-E.00000505279

E.00000505279

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Gerek Anayasamızda, gerekse İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü güvence altına alınmıştır. Anayasa'mızın 28. maddesinde, "Basın hürdür, sansür edilemez" denilmektedir. Türkiye de basın özgürlüğü anlamında ciddi bir sansür uygulaması söz konusudur. Basın mensupları işleri gereği, yaptıkları haberlerden, yazdıkları yazılardan dolayı çeşitli suçlamalara maruz kalmakta, engellenmekte, gözaltına alınmakta ve soruşturmalarla tutuklanmaktadır. Basın mensuplarına yönelik baskınların tüm yönleriyle araştırılması, medya ve basında baskıların sonlandırılması ve bunlara yönelik yasal uygulamaların yerine getirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması elzemdir.

Erdal AYDEMİR

Bingöl Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye'de hukukun üstünlüğüne ve insan haklarının uygulanmasına katkı sunmak için; her bireyin toplumun bir parçası olduğunu dikkate alarak, bireylerin dil, din, mezhep, ırk ayrımı yapmadan, düşünce, ifade, hür iradelerini ortaya koymalarını sağlamak, fikirleri ve beklentilerini dikkate almak, toplumun demokratik bir toplum niteliği kazanabilmesi için, en önemli unsurlardır. Kişilerin temel hak ve özgürlüklerini serbestçe kullanabilmelerini sağlamak hukuk devletinin en asli görevidir. Düşünce ve kanaati açıklama özgürlüğünün en olağan yollarından birisi de basındır. Gerek Anayasamız, gerekse İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü güvence altına

E.00000505279

alınmıştır. Anayasa'nın 26. maddesinde, 'Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, res başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir'; Anayasa'mızın 28. maddesinde de, "Basın hürdür, sansür edilemez. Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır" denilmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10.maddesi de; "Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü de kapsamaktadır" şeklindedir.

Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğü hemen hemen her dönemde iktidarı elinde bulunduran partilerce kısıtlanmış ve karşıt görüşte olan tüm basın mensupları çeşitli suçlamalarla tutuklanmıştır. İlgili raporlar mevcuttur. Basın mensupları, kurulan cemiyet ve sendikalarla tartışmalı olmakla beraber bir nebze de olsa haklarını koruma adına bir dayanışma içerisinde olmuşlardır. Bununla birlikte tam olmasa da basın hürriyetinden söz edilebilir.

Bazı basın mensuplarından ve gazeteciler cemiyetinden edindiğimiz bilgilere göre bir takım hukuki düzenleme yapılması gerekliliğinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. İlgililerin verdiği bilgilere dayanarak;

Türkiye Cumhuriyeti tarihi boyunca bilinen 68 gazeteci, gazetecilik faaliyetlerinden dolayı öldürüldü. Mevcut iktidar partisi 2002 yılında görevi devraldığında 2006 yılına kadar medyaya ve gazetecilere yönelik herhangi bir baskı politikası yürütmedi. Ancak 2006'dan sonra medyaya ve gazetecilere yönelik özel bir politika yürütüldüğü, halende sansür uygulamaları ve tutuklamaların olduğunu görmekteyiz. Şu an ulaştığımız son rakamlara göre 133 gazeteci tutukludur. Yine medyadaki baskı ve sansürler özellikle 2016'da ilan edilen OHAL'den sonra iyice artmıştır. OHAL ile birlikte medya baskı altına alınarak her türden özgürlük, çalışma, kendini ifade etme hakkı ortadan kaldırılmış; gayri hukuki uygulamalarla pek çok toplumsal alan etkisiz hale getirilmiştir. 2016'dan bu yana çıkarılan KHK'lar ile sayısı 100'leri aşan medya kuruluşu kapatılmış ve binlerce basın emekçisinin işine son verilmiştir. Medya tek elde toplanarak; gazete, radyo ve televizyonlar susturulmaya çalışılmakta, gazeteciler gözaltına alınmakta, tutuklanmakta ya da işlerine son verilmektedir.

Türkiye, basın ve ifade özgürlüğünün en çok ihlal edildiği ülkelerden biri durumundadır. "Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün (RSF) yayınladığı '2019 Basın Özgürlüğü Endeksi'ne göre 180 ülkenin oluşturduğu listede Türkiye 2002 yılında 99. sıradayken, 2018'de 157. sıraya gerilemiştir.

Ağır koşullar altında çalışarak halkın haber alma hakkını korumaya çalışan gazetecilere yönelik baskı ve sansür uygulamaları 2019'da iyice artmış durumdadır. Şu anda tutuklu bulunan

E.00000505279

gazeteciler; “ülke birliğini bozmak”, “örgüt yöneticiliği”, “örgüt propagandası” açıklamalarına yer vermek”, “örgüt üyeliği”, “örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işlemek”, “örgüte yardım”, “cumhurbaşkanına hakaret”, “devlet kurumlarını aşağılamak”, “suçu ve suçluyu övmek”, “suç işlemeye tahrik”, “kin ve düşmanlığa tahrik soruşturmanın gizliliğini ihlal”, “hakaret”, “iftira” gibi suçlamalarla ceza ve tazminat davalarına maruz bırakılmaktadır. Tutuklama gerekçeleri ve sansür uygulamaları tüm yönüyle meclis nezdinde değerlendirilmeli, çözüm noktasında kapsamlı bir araştırma gerekliliği söz konusudur.

Tüm bu hususlardan hareketle, Anayasaya, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine dayanarak; medya ve basında uygulanan sansürlerin, baskıların sonlandırılması, gazeteciler ile basın emekçilerin yaşadığı sorunların tüm boyutlarıyla araştırılması, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirlerin alınması, gazetecilerin yaşadığı hak ihlallerin son bulmasına yönelik çözüm önerileri getirmek adına Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ederim.

E.00000505279

1	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	
3	HABİP EKSİK	İĞDIR	
4	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	
5	OYA ERSOY	İSTANBUL	
6	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
7	EROL KATIRCIOĞLU	İSTANBUL	
8	HÜDA KAYA	İSTANBUL	
9	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	
10	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
11	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
12	AHMET ŞIK	İSTANBUL	
13	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
14	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
15	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	
19	PERO DUNDAR	MARDİN	
20	RIDVAN TURAN	MERSİN	